

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา มีกระแสความคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุนการลงทุนระยะยาว (Long-Term Investment Fund) ในฐานะที่เป็นเครื่องมือการออมที่ได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐโดยการอนุญาตให้สามารถนำเงินออมที่ลงทุนกับกองทุน LTF นั้นมาหักลดหย่อนภาษีได้ และมีการจำกัดวงเงินสำหรับการหักลดหย่อนเอาไว้ด้วย กระแสความคิดเกี่ยวกับ LTF ที่เกิดขึ้นนั้น เป็นไปในทิศทางที่อยากจะเสนอให้ยกเลิกการหักลดหย่อนสำหรับการลงทุนในกองทุน LTF โดยมีเหตุผลสำคัญว่า การหักค่าลดหย่อนนั้นเป็นประโยชน์กับ “คนรวย” หรือผู้มีอันจะกิน มากกว่าจะเป็นประโยชน์ต่อ “คนจน” และเป็นการทำให้รัฐต้องสูญเสียรายได้ที่พึงจะจัดเก็บได้ไป ซึ่งประเทศส่วนใหญ่ในโลกก็ไม่ได้มีการจัดเก็บภาษีสำหรับการลงทุนในอัตราที่ติดลบ (มีการอุดหนุนการลงทุนในตลาดตราสารทุนและตราสารหนี้) เพื่อให้การพิจารณาข้อเสนอการยกเลิกการหักค่าลดหย่อนในการเสียภาษีสำหรับเงินลงทุนในกองทุน LTF ได้คำนึงถึงมิติต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมิติในทางเศรษฐศาสตร์ที่คำนึงถึงประโยชน์ของประเทศ หรือสังคมโดยรวมอย่างรอบด้าน ผมจึงขอเสนอข้อคิดเห็นในบางประการเพื่อประกอบการพิจารณา

โดยปกติหลักสำคัญของการดำเนินมาตรการอุดหนุนคือ มาตรการที่ดำเนินการนั้นไม่ควรแทรกแซงกลไกการทำงานของตลาดทั้งทางด้านราคาและปริมาณ เพราะจะมีผลเป็นการทำลายตลาด เป็นการระดมงบประมาณแผ่นดิน และก่อให้เกิดความเสียหายจากการบิดเบือนทางเศรษฐกิจ (Economic Distortion) นอกจากนี้ควรจะคำนึงด้วยว่า มาตรการอุดหนุนที่ดำเนินการนั้นก่อให้เกิดผลดีทางเศรษฐกิจอย่างไรบ้าง เช่น ผลของการดำเนินมาตรการอุดหนุนในบางลักษณะจะเป็นการเพิ่มผลิตภาพในการผลิตของระบบเศรษฐกิจ จึงเท่ากับเป็นการสร้างประโยชน์ให้กับประเทศโดยรวม ซึ่งในกรณีของ

การหักค่าลดหย่อนสำหรับเงินลงทุนในกองทุน LTF นั้น ก็มีประโยชน์ที่สำคัญในการบ่มเพาะพฤติกรรมออม และการสร้างวินัยทางการเงินที่ดีให้กับประชาชนในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ออมที่ยังมีอายุไม่มากและเป็นแรงงานที่เริ่มเข้าสู่ตลาดแรงงานและยังมีรายได้ไม่มาก สอดคล้องกับหลักการทางการเงินที่ว่า การเริ่มต้นการออมตั้งแต่อายุยังน้อยจะมีความได้เปรียบมากกว่าการออมเมื่ออายุมากขึ้นมาก

ในกรณีเช่นนี้ จึงเท่ากับเป็นการใช้การสูญเสียรายได้จากการจัดเก็บภาษีมาเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมออมและวินัยทางการเงินที่พึงประสงค์ในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งเชื่อว่าจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อผู้ออมและประเทศโดยรวมทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้ นอกจากนี้ยังมีความเป็นไปได้ที่การกระตุ้นให้เกิดการออม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะยาวผ่านการลงทุนใน LTF จะก่อให้เกิดประโยชน์ในแง่มุมอื่น เช่น

1) การออมโดยการลงทุนในกองทุน LTF สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการคุ้มครองความเสี่ยงจากอัตราเงินเฟ้อได้เป็นอย่างดี (เป็นการ Provide safety net against inflation หรือ Hedge against inflation) ที่สำคัญให้กับคนชั้นกลาง (หรือในที่นี้จะหมายถึงมนุษย์เงินเดือน) โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่อาจจะจะมีเงินเพื่อแอบแฝง (เมื่อค่าครองชีพในระบบเศรษฐกิจดูเหมือนจะมีการปรับเพิ่มขึ้นมากกว่าตัวเลขอัตราเงินเฟ้อ) และสถานการณ์ที่อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Real Interest Rate) ติดลบ

2) ในแง่ความเป็นธรรมทางภาษี คนชั้นกลาง (มนุษย์เงินเดือน) มีช่องทางลดหย่อนทางภาษี (หรือแม้แต่ช่องทางในการหลบเลี่ยงภาษี) น้อยมากอยู่แล้ว โดยเปรียบเทียบกับกลุ่มคนรวยและคนจน ซึ่งมาตรการหักลดหย่อนภาษีจากการลงทุนในกองทุน LTF ก็มีการจำกัดเพดานสำหรับการหักลดหย่อนอยู่แล้ว ดังนั้น การขาดหายไปของช่องทางในการหักลดหย่อนก็อาจจะ

ทำให้ช่องว่างรายได้ หรือความมั่งคั่ง (Wealth) ระหว่างคนรวยกับคนชั้นกลางกว้างมากขึ้น และจะเป็นพื้นฐานของการเกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมได้ ซึ่งถ้าจะมีการศึกษาวิจัยพัฒนาดัชนีชี้วัดความแตกต่างระหว่างความมั่งคั่งของ “คนรวย” และ “คนที่มีรายได้ปานกลาง” หรือระหว่าง “คนรวย” 5% แรกของประเทศ กับความมั่งคั่งของคนอีกสัก 60-70% ถัดมาว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร ความกว้างของช่องว่างระหว่างความมั่งคั่งนั้นเพิ่มขึ้นหรือไม่ ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำความเข้าใจปัญหาความเหลื่อมล้ำของประเทศ และจะมีส่วนช่วยในการพิจารณาว่ามาตรการส่งเสริมการออมในระยะยาวที่เป็นประโยชน์ต่อคนชั้นกลางส่วนใหญ่ของประเทศควรจะถูกยกเลิกไปด้วยเหตุผลว่าเป็นมาตรการที่ให้ประโยชน์กับ “คนรวย” มากกว่า “คนจน” หรือไม่

3) ในแง่การพัฒนาตลาดทุน ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา ตลาดทุนยังมีขนาดเล็กมากเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่มีตลาดการเงินที่พัฒนาแล้วไม่ได้ การใช้ประโยชน์จากตลาดทุนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจก็ยังมีอยู่อย่างจำกัดทั้งจากเหตุผลทางด้านปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงและความเข้าใจบทบาทของตลาดทุน ทำให้การใช้ประโยชน์จากตลาดทุนทั้งในฐานะนิติบุคคล (ธุรกิจ บริษัท ห้าง ร้านต่างๆ) และบุคคลธรรมดา (ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทางการเงินของบุคคลทั่วไป) ทำได้ยังไม่เต็มตามศักยภาพ สัดส่วนของคนทำงานกินเงินเดือนยังอยู่ในอัตราที่สูงโดยเปรียบเทียบการออมผ่านกองทุน LTF จึงเป็นแหล่งระดมทุนจากการออมภายในประเทศได้มาก ลดการพึ่งพาการกู้ยืมจากต่างประเทศเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติได้ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้ย่อมสนับสนุนให้การจัดเก็บภาษีประเภทอื่นเพิ่มขึ้นได้ หรือเมื่อรายได้ของคนในประเทศปรับเพิ่มขึ้นตามผลิตภาพที่เพิ่มขึ้นก็ย่อมทำให้การจัด

■ สันติ ชัยศรีสวัสดิ์สุข

คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ นิติ
www.econ.nida.ac.th
santi_nida@yahoo.com

เก็บภาษีรายได้บุคคลธรรมดาเพิ่มขึ้นได้จากฐานภาษีที่มีขนาดใหญ่ขึ้นได้ ซึ่งก็จะเท่ากับเป็นการชดเชยการสูญเสียรายได้ภาษีที่พึงจะจัดเก็บได้จากการหักลดหย่อนในขั้นต้น

ทั้งหมดนี้น่าจะเป็นเหตุผลสำคัญที่ควรจะได้หยิบยกขึ้นมาพิจารณาถึงประโยชน์ของมาตรการหักลดหย่อนภาษีสำหรับการลงทุนใน LTF ที่มีต่อการเพิ่มประสิทธิภาพของตลาดการเงินของประเทศ จริงอยู่ มาตรการทางภาษีในลักษณะนี้อาจจะเป็นประโยชน์น้อยกว่าต่อ “คนจน” ที่มีรายได้ยังไม่ถึงเกณฑ์ที่จะต้องเสียภาษี หรือ “คนที่มีรายได้ไม่มาก” ที่มีรายได้เข้าข่ายที่ต้องเสียภาษีในอัตราต่ำ แต่ก็ต้องตระหนักเช่นกันว่า มาตรการในลักษณะนี้สามารถก่อให้เกิดผลกระทบภายนอกในเชิงบวกได้ (Positive Externality) และผู้ได้รับประโยชน์จากมาตรการลักษณะนี้จะเป็นประชาชนผู้มีรายได้ปานกลาง ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก และมักจะเป็นกลุ่มที่ถูกมองข้ามว่าไม่มีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือเกื้อกูล หรือต้องรอนจนกระทั่งเขาเหล่านั้นมีความผิดพลาดเกิดขึ้นในชีวิตจนต้องแปรสภาพไปเป็น “คนจน” ในสังคม จึงจะได้มีโอกาสได้รับความช่วยเหลือเอื้ออาทร หรือเราควรจะได้คำนึงถึงมาตรการทางเศรษฐกิจที่จะทำหน้าที่ในการดูแล สนับสนุนกลุ่ม “คนชั้นกลาง” กลุ่มนี้บ้าง (แทนที่จะมีแต่มาตรการช่วยเหลือคนจนเท่านั้น) ให้พวกเขามีความเข้มแข็งสามารถพัฒนาระดับขีดความสามารถให้สูงขึ้นได้ ซึ่งน่าจะเป็นมาตรการทางเศรษฐกิจที่สำคัญในการผลักดันให้ประเทศไทยได้หลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง (Middle-income Trap) เพราะคุณภาพของคนชั้นกลางในระบบเศรษฐกิจเป็นเครื่องบ่งชี้ที่สำคัญของระดับการพัฒนาของประเทศ ■